

Reforma se pokreće, općenito, kada parcijalna rješenja ne daju željene rezultate. Mnogobrojni razlozi, prema tome, mogu biti prisutni da vlasti posegnu za reformskim mjerama. Ono što je namjera privrednog subjekta prilikom restrukturinja to je reforma za zemlju u cjelini.

Iz tog slijedi prvi zaključak da nije moguće provoditi reformu dijela privrednog sustava ako se nema u vidu cjelina. Najavljena porezna reforma, prema tome, neće dati željenih učinaka ako se ne izvrši reforma poreznog sustava imajući u vidu cjelokupni društveni sustav.

Odnos sustava i politike definiran je kao odnos bilance stanja (instrumenata) i njihovih varijacija (mjera) u vremenu (bilanca uspjeha). Tako već pri konstrukciji sustava mora se voditi računa od mogućem rasponu varijacija privredne aktivnosti i sposobnosti sustava da «amortizira» (tzv. ugrađeni stabilizatori) moguća neželjena kretanja. Jasno kad se jednom uspostavi sustav on se mora implementirati što zahtjeva «peglanje» reformskih rješenja putem iteracija.

Prema tome, reforma nastupa kada je sustav nekonzistentan s ciljevima bez obzira da li se radi o «konstrukcionoj» greški ili o degeneraciji sustava (sustav je istrošen). Reformski zahvat može nastati i uslijed vanjskog šoka kao što je recimo skok cijene nafte, ratna/prirodna katastrofa. Za reformskim mjerama poseže se i kada postojeći sustav nije u stanju učinkovito ostvarivati ciljeve u funkciji vremena (odnos dugoročnog i kratkoročnog). Ovim se nisam učinio inventuru razloga za reformom već sam samo naznačio neke relevantne razloge za reformu kojima je cilj da ukažu koliko je bilo koja, pa prema tome i porezna, reforma vrlo složen zadatak.

Gospodarstvo, koje je tek podsustav društvenog sustava, postoji u interakciji s društvenim sustavom što znači prihvaća ciljeve nadsustava ali istovremno, u povratnoj sprezi, signalizira ograničenja koja su gospodarskim sustavom društvenom sustavu data. Otuda i poznata činjenica da optimum sustava ne znači optimum podsustava.

Makroekonomske varijable stoje u funkcionalnoj vezi. Tako nije moguće mjenjati bilo koju varijablu a da ona ne izazove promjene preostalih varijabli. Tek kada se uzmu u obzir svi multiplikativni učinci moguće je ocijeniti učinkovitost privrednog sustava ili njegovog dijela.

Tako napr. fiksni tečaj kune i tvrda monetarna politika jasno odrežuju dosege i moguća rješenja preostalih varijabli. Izneseni primjer ukazuje, a Hrvatska praksa potvrđuje, da će posljedice fiksnog tečaja i tvrde monetarne politike rezultirati većim kamatnim stopama, bitno manjim rastom DBP, povećanjem nezaposlenosti. Ukoliko se restriktivnost tečajne i monetarne politike koristi u dužem roku, hrvatski slučaj to potvrđuje, nastupa eutanazija privredne aktivnosti.

Iz iznesenog slijedi da je prije poduzimanja bilo kakvih reformskih zhvata potrebno postaviti dijagnozu problema: koji su razlozi da se poduzimaju reformski zhvati. Ukoliko dijagnoza potvrdi potrebu za reformom potrebno je komponirati model koji omogućuje učinkovitije ostvarenje ciljeva društvenog sustava. Nakon toga slijedi kalkulacija troškova koliko će reformski zahvat koštati. Ovdje nikako ne mislimo na izravne troškove. Mislimo na ukupne troškove reforme, dakle i na troškove koje će reformski zahvati izazvati i zbog funkcioniranja, u novim uvjetima, ostalih funkcionalnih varijabli (tečaj, kamatna stopa, itd.). Tek kada su koristi veće od troškova i

Porezna reforma – Prvi put

Autor Guste Santini

Ponedjeljak, 06 Rujan 2004 20:29

kada je moguće osigurati potrebna sredstva za provođenje reforme pristupa se scenariju implementacije novog modela. I ovdje valja imati u vidu na je «kompozicija poteza» vrlo važna za uspjeh reforme odnosno za cijenu koja će se platiti zbog implementacije novog rješenja.